

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва та торгівлі**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ**

«Макроекономіка»

*для студентів економічного факультету
денної та заочної форм навчання*

Ужгород 2025

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з дисципліни «Макроекономіка» / Укл.: Н.Ю. Кубіній, О.С. Молнар, О.В. Данайканич, Н.П.Белей, В.В. Кубіній. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2025. 27с.

Укладачі:

Кубіній Н. Ю., к.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі.
Молнар О.С., к.е.н., завідувач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі.
Белей Н.П., ст. викладач кафедри економіки підприємництва та торгівлі.
Данайканич О. В., ст. викладач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі.
Кубіній В.В., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі.

Рецензенти:

Пітюлич М.М., доктор економічних наук, професор, член-кор. НАН України, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».
Зарічна О.В., доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Молнар О.С.

Затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 9 від 12.03 2025р.

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 8 від 17.03.2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання курсової роботи.....	6
2. Вимоги до написання, оформлення та захисту курсової роботи.....	6
2.1 Етапи та послідовність виконання курсової роботи	6
2.2 Вибір і затвердження теми та об'єкта дослідження.....	7
2.3 Складання плану курсової роботи.....	8
2.4 Вивчення та підбір літературних джерел по темі дослідження.....	8
2.5 Обсяг та структура роботи.....	9
2.6 Вимоги до оформлення курсової роботи.....	12
2.7 Вимоги до захисту курсової роботи проекту та критерії оцінювання.....	14
3. Орієнтована тематика курсових робіт.....	17
Список використаних джерел.....	
Додатки.....	21

ВСТУП

Принципи ринкової економіки активно проявляються у посиленні макроекономічних процесів, зумовлюють формування системи нових відносин, організації національної економіки, ринкових трансформацій, зростання рівня та якості життя населення України.

Макроекономіка як навчальна дисципліна має значення, тому що надає студентам можливість:

1. Розуміння загальних економічних процесів. Макроекономіка вивчає загальні явища та показники, такі як валовий внутрішній продукт (ВВП), рівень безробіття, інфляція, державний борг, що дозволяє студентам розуміти, як функціонує економіка в цілому;

2. Формування економічної політики. Знання макроекономіки допомагає майбутнім економістам та політикам формувати ефективну економічну політику, зокрема щодо грошово-кредитної та фіскальної політики, що впливає на розвиток економіки;

3. Аналізу економічних проблем. Макроекономіка допомагає аналізувати проблеми економічного зростання, криз, безробіття, нерівності в доходах та інші важливі аспекти, що можуть впливати на добробут суспільства.

4. Розвитку здібності до теоретичних узагальнень та навичок практичного аналізу. Вивчення макроекономічних теорій та моделей сприяє розвитку аналітичних навичок, необхідних для прогнозування економічних трендів і прийняття обґрунтованих рішень.

Роль і значення дисципліни «Макроекономіка» у підготовці фахівців в полягає в опануванні студентами системи теоретичних і практичних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення ефективного функціонування економічних механізмів, використання людського потенціалу та прогресивного розвитку економічних відносин в Україні на макрорівні.

Ці знання необхідні майбутньому спеціалісту для об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються у суспільстві в умовах ринкової економіки. Вивчення макроекономіки має тісний зв'язок з цілою низкою дисциплін, що визначають економіку за об'єкт вивчення.

Мета та завдання курсової роботи

Метою курсової роботи є перевірка засвоєння студентами знань, які необхідні їм як майбутнім фахівцям з економіки, обліку та фінансів. Використовуючи знання із загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін, а також відповідні фактичні матеріали студент повинен самостійно дослідити одну з актуальних тем дисципліни «Макроекономіка».

Курсова робота є самостійним дослідженням по одній з обраних студентом та узгоджених з керівником економічних проблем, яка відображає професійну підготовленість майбутнього спеціаліста, рівень його абстрактного та конкретного мислення, уміння зібрати данні, аналізувати та висувати пропозиції по підвищенню ефективності використання економічного, ринкового, виробничого, трудового потенціалу у процесі господарської діяльності.

Основними завданнями курсового проекту є:

- ✓ поглиблення навичок самостійного опрацювання різноманітних літературних джерел, звітної та статистичної інформації;
- ✓ оволодіння методикою дослідження, застосування каузальної індукції, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- ✓ уміння формулювати узагальнення, висновки при дослідженні економічної проблеми по конкретній темі;
- ✓ самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки в межах завдання курсової роботи;
- ✓ розробляти пропозиції, плани, програми щодо удосконалення діяльності підприємств, регіональної та національної економік.

Загальні вимоги до курсової роботи:

- цілеспрямованість, відповідність меті та покладеним завданням;
- чітка, осмислена логічність, визначений алгоритм та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- задана глибина дослідження та окреслена у вступі повнота та широта викладення питань;
- переконливість аргументації викладених думок, висновків та пропозицій;
- точність формулювань, конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків і рекомендацій;
- грамотне технічне та лінгвістичне оформлення курсової роботи;
- відповідність загальноприйнятим вимогам і правилам оформлення науково-дослідних робіт.

Курсова робота виконується в кінці вивчення дисципліни, є заключним етапом вивчення дисципліни. Тематика курсових робіт формується на підставі навчальної програми та основних розділів дисципліни; планується для виконання студентами у відповідному семестрі.

Захист курсової роботи проводиться на кафедрі та є важливим критерієм оцінки рівня підготовки студентів до практичної діяльності на підприємствах, в установах державного та приватного секторів.

2. Вимоги до написання, оформлення та захисту курсової роботи

2.1 Етапи та послідовність виконання курсової роботи

Виконання проводиться в декілька етапів:

- ✓ огляд літератури, вибір теми на основі ознайомлення студентом з її теоретичними та практичними проблемами;
- ✓ вибір об'єкта дослідження та збір статистичної й фінансової звітності стосовно його діяльності;
- ✓ затвердження теми та завдань, які повинні бути розглянуті при виконанні роботи;
- ✓ складання попереднього плану курсової роботи та його погодження з науковим керівником;
- ✓ підбір конкретних літературних джерел, періодичних видань, опрацювання законодавчої бази;
- ✓ написання і оформлення курсового проекту;
- ✓ передача курсового проекту на кафедру для перевірки;
- ✓ доопрацювання роботи;
- ✓ захист курсового проекту.

Отже, етапи виконання курсового проекту умовно можна поділити на чотири: підготовчий, початковий, основний, заключний, які і визначають послідовність написання роботи.

Підготовчий етап роботи над роботою полягає в ознайомленні студентів з методичними рекомендаціями щодо написання курсової роботи з дисципліни «Макроекономіка», вимогами до їх змісту, структури, оформлення тощо, а також ознайомлення студентів з орієнтовною тематикою, розробленою відповідно до тем дисципліни та затвердженою кафедрою.

На початковому етапі виконання роботи проводяться наступні процедури:

- а) вибір теми;
- б) попередній огляд науково-методичної літератури та інших джерел інформації;
- в) визначення об'єкта дослідження, мети та завдань курсової роботи.

Наступним етапом виконання курсової роботи є основний, який включає наступні кроки:

- а) детальне вивчення літературних, офіційних, відомчих та статистичних джерел інформації;
- б) складання плану роботи та його затвердження;
- в) написання чорнового варіанту згідно з погодженим планом;
- г) доопрацювання та належне оформлення роботи.

Заключним етапом вважається перевірка (рецензування) науковим керівником та її захист.

2.2 Вибір і затвердження теми та об'єкта дослідження

Виконання курсової роботи починається з вибору теми і об'єкта дослідження та їх затвердження.

Тема роботи повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених або необґрунтованих проблем у законодавстві, науковій діяльності, практичній діяльності, відповідати сучасним потребам суспільства, щоб в процесі дослідження розробилися пропозиції та рекомендації стосовно розглядуваної проблеми, з наведенням прогнозованих результатів їх реалізації на об'єкті дослідження в конкретних умовах його функціонування.

Отже, важливою вимогою до вибору теми є її перспективність, стабільність та наявність теоретичної та практичної інформації.

Вибір теми має бути усвідомленим і зваженим, з урахуванням індивідуальних можливостей та інтересів студента, або ж логічним продовженням попередніх наукових досліджень: курсових робіт, рефератів, доповідей на семінарах, конференціях та ін. Тема курсового проекту має відповідати схильностям і творчим можливостям дослідника.

Кожний студент обирає тему курсового проекту самостійно із запропонованих у наведеній тематиці курсових проектів.

Курсовий проект виконується на основі копій звітності підприємства, затверджених печаткою та підписами. Тому при виборі теми слід приймати до уваги можливість отримання аналітичної інформації для конкретного дослідження.

Вибір об'єкту дослідження обумовлено передусім темою роботи, і він повинен бути цікавим для аналізу проблеми та надавати можливість розробити конкретні пропозиції або напрямки вдосконалення.

Затвердження тем проводиться відповідно до вимог та у встановленому в університеті порядку. Вибір і затвердження теми та об'єкту дослідження для студентів денної (заочної) форми навчання здійснюється під час попередньої сесії.

2.3 Складання плану курсової роботи

Складання плану – важливий та відповідальний етап підготовки. План повинен охоплювати ключові питання теми та відображати структуру курсової роботи.

Студенти самостійно складають плани, опрацювавши спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативні документи, методичні розробки, а також статистичні дані об'єкту дослідження і обов'язково погоджують його з науковим керівником.

План повинен вирізнятися своєю логічністю та послідовністю. Передбачені в ньому питання мають поступово розкривати теоретичні аспекти досліджуваної теми з переходом до аналітичної частини, яка виконується на конкретному підприємстві. Закінчується дослідження розробкою шляхів, напрямів, методів вирішення проблеми по вибраній тематиці.

Тому, як правило, робота складається з трьох розділів: перший розкриває теоретичні аспекти теми; другий – практичні питання; третій – носить рекомендаційний характер. Розділи курсової роботи можуть (але необов'язково) поділятися на підрозділи, кількість яких визначається складністю та об'ємністю досліджуваної проблеми.

2.4 Вивчення та підбір літературних джерел по темі дослідження

При підборі літературних джерел для виконання роботи необхідно:

1) ознайомитися з теоретичними матеріалами за темою курсової роботи, вибрати пріоритетні напрями досліджень, проаналізувати основні фундаментальні праці;

2) ознайомитися з нормативно-правовою документацією, яка регламентує порядок організації та ведення обліку на підприємстві, оформлення поточної документації, фінансової звітності та ін.

3) ознайомитися з практичним аспектом досліджуваної проблеми, підібрати потрібну статистичну інформацію;

4) ознайомитися з основними тенденціями в дослідженні аналізованих питань.

Література, яка використовується в процесі виконання курсової роботи проекту, повинна бути сучасною, відображати існуючі на момент написання роботи нормативні матеріали, охоплювати точки зору як вітчизняних так й закордонних фахівців.

Курсова робота має реферативний та дослідницький характер, тому при його написанні студенти повинні:

а) проаналізувати й узагальнити теоретичний матеріал літературних джерел: монографій, навчальних посібників, підручників, статей та ін.,

б) на основі основного матеріалу студенти повинні дати оцінку стану вивчення проблеми, обґрунтувати свою точку зору, зробити ґрунтовні висновки та розробити рекомендації.

Вся опрацьована література включається до списку використаних джерел та розміщуються у відповідності до вимог їхнього оформлення.

2.5 Обсяг та структура роботи

Обсяг курсової роботи повинен бути в межах 30-35 сторінок стандартного формату.

Структура курсового проекту повинна бути наступною:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш повинен бути оформлений згідно до вимог кафедри, затвердженого зразка та містити інформацію: найменування вищого навчального закладу, в якому виконана робота, прізвище, ім'я, по батькові автора, назву роботи, назву дисципліни, по якій виконується проект, дані про виконавця (курс, форма навчання, спеціальність і спеціалізація); дані про наукового керівника, місто та рік виконання проекту.

Зміст має відображати всі розділи роботи із зазначенням структурних підрозділів та сторінок.

Вступ має бути коротким за обсягом, але повним за змістом. У ньому необхідно обґрунтувати актуальність теми дослідження, розкривши її значення, зробити короткий

огляд проблеми, що досліджується як у вітчизняній, так і в іноземній літературі, наголосити на питаннях, які потребують подальшого вирішення, виділити предмет та об'єкт дослідження, сформулювати мету дослідження та розробити завдання, які потрібно вирішити для її досягнення, методи та інформаційну базу дослідження, надати коротку характеристику розділів проекту.

Обсяг вступу не повинен перевищувати трьох сторінок. На першій сторінці вступу, а також на титульному листі, та змісті, нумерацію не проставляють, але враховують.

Основна частина курсової роботи повинна містити інформацію, яка відображає суть, методiku та основні результати виконання даного проекту. Вирішення кожного завдання, покладеного у вступі, повинно бути проілюстровано необхідними поясненнями, математичними викладками, кінцевими та проміжними розрахунками, графічним матеріалом, тощо в обсязі, необхідному для перевірки правильності і точності отриманих проміжних та кінцевих результатів без звертання до зовнішніх джерел.

Основну частину поділяють на розділи, а при необхідності і на підрозділи. Розподіл основної частини курсової роботи на розділи повинен відображати послідовність досягнення мети дослідження та логіку вирішення поставлених завдань. Зміст розділів чи підрозділів курсового проекту має відповідати їхній назві.

Як зазначалося основна частина курсового проекту складається з трьох розділів. Кожний розділ починається з нової сторінки. Розглянемо коротку характеристику розділів.

Перший розділ є теоретичною частиною курсової роботи. В ньому розглядаються теоретичні аспекти теми дослідження, сутність економічних категорій, їх роль, основні принципи та функції, взаємозв'язок основних елементів системи, методичні підходи дослідження і т.д. На основі узагальнення теоретичних підходів студент повинен сформулювати та обґрунтувати свою точку зору стосовно проблеми дослідження. Зробити короткий екскурс щодо висвітлення теми курсового проекту в законах України, постановах Кабінету Міністрів, наказах Міністерства фінансів, інструкцій, положень з посиланням на джерело.

Орієнтовний обсяг першого розділу становить 8-10 сторінок.

Другий розділ є дослідницько-аналітичним. У даному розділі потрібно описати результати дослідження теми курсового проекту на макроекономічному рівні. Із найбільш важливих питань студент повинен провести дослідження, проаналізувати та оцінити отриманий результат. Матеріал курсового проекту повинен викладатися послідовно, логічно, взаємопов'язувати окремі його частини, повністю розкриваючи тему дослідження. Для цього потрібно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, розглянути і творчо осмислити відповідну наукову літературу та періодичні видання, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми курсового проекту.

На основі аналізу емпіричних та звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити необхідні висновки, висвітлити досягнуті успіхи, зазначити існуючі недоліки, а також висловити пропозиції щодо можливостей подальшого покращення діяльності об'єкта курсового проекту.

При написанні роботи повинні даватися посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі. Посилатися слід на останні видання публікацій.

На більш ранні видання можна посилалися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Орієнтовний обсяг другого розділу становить 8-10 сторінок.

Третій розділ проекту носить проектно-рекомендаційний характер. Він є заключною частиною дослідження, яка визначає основні напрями та шляхи зменшення, скорочення, оптимізації, удосконалення об'єкта дослідження відповідно до умов функціонування об'єкта дослідження. У цьому розділі оцінюється чіткість та вірогідність одержаних висновків, які узгоджуються з теоретичними викладками, описується важливість їхнього застосування на практиці. Орієнтовний обсяг третього розділу становить 9-10 сторінок.

Висновки. У висновках описуються найбільш важливі теоретичні та практичні результати курсової роботи, рекомендації щодо наукового та практичного використання результатів для вдосконалення практичної діяльності.

Висновки включають викладки чітко сформульованих і обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення по темі курсової роботи, які студент буде захищати як результат виконаної ним роботи (короткий виклад результатів досліджень). По суті – це підсумок курсового проекту.

Обсяг висновків – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел рекомендовано має включати 15-20 джерел; містити список публікацій, на які є посилання в основній частині курсового проекту та з якими студент ознайомився в процесі виконання дослідження, а також бухгалтерська і фінансова звітність підприємства. Бібліографічні описи посилань у списку використаних джерел наводяться відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». (см. Додаток А)

Додатки вміщують матеріали, які необхідні для повноти викладу змісту курсового проекту і можуть містити великі таблиці, схеми, баланси та інші звітні дані об'єкта дослідження, графічні матеріали, розрахунки тощо. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». Вони позначаються великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г,Є,З,І,Ї,Й,О,Ч,Ь наприклад, Додаток А.

2.6 Вимоги до оформлення курсової роботи

При написанні курсового проекту студентам слід дотримуватися вимог до оформляється згідно з ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів».

Курсова робота друкується за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм), притримуючись полів таких розмірів: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм, з використанням шрифтів текстового редактора Word – Times New Roman, розміру 14 через 1,5 міжрядкові інтервали, абзац – 1,25 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Мова курсового проекту державна, стиль науковий, чіткий без орфографічних та синтаксичних помилок, послідовність логічна.

Скорочення слів і словосполучень необхідно використовувати у відповідності з діючими стандартами з бібліотечної та видавничої справи.

Нумерація сторінок є обов'язковою, сторінки нумеруються арабськими цифрами, починаючи зі вступу, враховуючи титульний аркуш та зміст. Нумери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Текст основної частини поділяється на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ» і т.д. друкують великими літерами симетрично щодо тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої).

Кожну структурну частину проекту потрібно починати з нової сторінки.

Нумерацію розділів, підрозділів, таблиць, рисунків, формул подаються арабськими цифрами без знака №, наприклад, «РОЗДІЛ 1»; підрозділи нумеруються в межах кожного розділу, включаючи номер розділу та порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад, 1.3 – третій підрозділ першого розділу.

Цифровий матеріал, як правило, подається у вигляді таблиць, розроблених автором самостійно. Кожна таблиця повинна мати назву. Таблицям повинна передувати преамбула, де здійснюється перша згадка про таблицю і пишеться слово «табл.», після чого вказують номер таблиці (без знаку «№»). Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці пишеться «Таблиця» із зазначенням її номера.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.1» (перша таблиця другого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад «Продовження табл. 2.1». (Приклад оформлення таблиць наведено у Додатку Б).

Якщо всі дані, наведені у таблиці, мають однакову одиницю вимірювання, то її вказують у тематичному заголовку, якщо різні – то в заголовках стовпців або рядків через кому. Позначення одиниць вимірювання при цьому має відповідати загальним стандартам.

Після таблиці обов'язково проводиться аналіз її змісту та аналітичних даних.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) необхідно наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають скороченим словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації між якими ставиться крапка.

Номер рисунку та його назва розміщуються під рисунком. (Приклад рисунку запропоновано у Додатку В).

Формули в проекті нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Порядковий номер формули вказують у круглих дужках праворуч від неї. Пояснення значень символів

і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта потрібно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Посилання в тексті на порядковий номер формули роблять у круглих дужках, наприклад: «у формулі (2.2)».

У тексті курсового проекту обов'язково треба давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі. Посилання в тексті курсового проекту на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «[17, с.27]».

Приклад плану курсової роботи на тему: «Трудові ресурси України та ефективність їх використання».

Вступ.

Розділ 1. Трудові ресурси та їх зміст.

Розділ 2. Аналіз формування та використання трудових ресурсів України.

Розділ 3. Шляхи покращення формування та використання трудових ресурсів України.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

2.7 Вимоги до захисту курсової роботи та критерії оцінювання

Основна мета захисту курсової роботи – виявлення рівня узагальнення і закріплення знань студентів з даної дисципліни та здатність застосовувати їх при вирішенні конкретних фахових завдань. Захист курсової роботи відбувається після її виконання за умови повного додержання вимог до її оформлення та змісту.

Захист проводиться за графіком навчального процесу і приймається комісією кафедри. Під час захисту студент має продемонструвати глибоке знання основних понять, термінів, концепцій досліджуваної теми, основних положень нормативних та законодавчих актів, що стосуються сфери діяльності об'єкта дослідження, вміти чітко викладати особисті розробки та пропозиції, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання.

За своїм характером захист курсової роботи проекту є науковою доповіддю, що відбувається в умовах дотримання наукової етики. В доповіді студент повинен відобразити ключові питання:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт, предмет та методи дослідження, які використовувалися при написанні;
- стан та тенденції розвитку досліджуваної проблематики;
- стан та економічні показники діяльності об'єкта дослідження;

➤ зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності при реалізації.

Оцінка виставляється під час співбесіди комісії та студента. Процедура захисту є відкритою. Регламент захисту включає коротку доповідь студента та серії з 3-5 питань викладачів, які стосуються практичної сторони виконання роботи. На захист курсового проекту відводиться 10-15 хвилин. Оцінка доводиться студенту одразу після захисту і проставляється в рецензії на курсовий проект.

Робота подається на кафедру для перевірки науковим керівником не пізніше ніж за місяць до екзаменаційної сесії. Курсова робота, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється для студентів денної форми навчання за стобальною шкалою з врахуванням наступних критеріїв (табл.1):

Таблиця 1

Критерії оцінки курсового проекту

Критерії	Бали
Оцінка структури (плану) курсового проекту, наскільки план дозволяє розкрити тему.	50
Оцінка теоретичного рівня проекту.	
Повнота розкриття основних питань досліджуваної проблематики.	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь тощо.	
Характеристика статистично-аналітичного рівня дослідження.	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків.	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсового проекту.	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел.	
Відповідність оформлення курсового проекту вимогам стандартів та правил.	
Виконання календарного плану написання курсового проекту.	
Оцінка доповіді студента при захисті курсового проекту.	50
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання.	
Всього	100

Результат захисту оцінюється за кредитно-модульною (табл. 2). При визначенні оцінки роботи береться до уваги рівень підготовки студента, обсяг та якість одержаних результатів, змістовність доповіді та відповідей на запитання членів комісії, якість оформлення проекту, а також відгук керівника.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студента

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою, для:	
		екзамену, курсового проекту (роботи), практики	заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Курсова робота може бути оцінена на «**відмінно**» в тому разі, якщо розкрита сутність проблеми дослідження, її актуальність, приведений огляд монографічної і періодичної літератури, статистичні матеріали. Дослідження містить аналіз проблеми, розрахунки та обґрунтування рішень щодо вдосконалення методів вирішення проблеми, заявленої в рамках обраної теми. Виконані вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка «**добре**» виставляється у тому разі, якщо недостатньо обґрунтовані пропозиції автора щодо вдосконалення ефективності діяльності об'єкту дослідження, інші вимоги, які були перелічені в попередньому пункті виконанні.

Оцінка «**задовільно**» виставляється у тому разі, якщо курсова робота поверхово висвітлює зміст теми дослідження, не містить обґрунтованих рекомендацій по вирішенню певних економічних проблем. Мають місце помилки в оформленні роботи.

Курсова робота оцінюється на «**незадовільно**» та повертається на доопрацювання, якщо автор не розкрив зміст теми, не залучив практичний матеріал до аналізу проблеми дослідження та допустив помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи.

3. Орієнтовна тематика курсових робіт

Таблиця 3.

Тематика курсових робіт

1. Аграрна реформа і різноманітність форм господарювання.
2. Актуальні питання реформи податкової системи в Україні.
3. Акціонерна власність: структура та місце в системі відносин.
4. Акціонерні товариства: механізм їх створення, функціонування, реорганізації і ліквідації.
5. Аналіз інвестиційної політики в Україні.
6. Аналіз споживання в національній економіці та державні інструменти його регулювання.
7. Антиінфляційна політика та її реалізація в Україні.
8. Антимонопольна політика держави.
9. Банківська система України в ринковій економіці.
10. Біржі, їх роль і місце в системі ринкових відносин.
11. Валовий внутрішній продукт та валовий національний продукт як основні показники сумарного обсягу виробництва продукції.
12. Валюта та валютна політика України в умовах ринкової трансформації.
13. Валютний ринок: структура, основні функції та засоби його регулювання.
14. Варіанти ринкової організації суспільства.
15. Вдосконалення кредитної системи в Україні.
16. Види підприємств та підприємницької діяльності.
17. Виробництво і проблеми його організації в умовах перехідної економіки.
18. Виробничі ресурси і виробничий потенціал суспільства.
19. Витрати виробництва і шляхи їх зниження.
20. Відтворення робочої сили в Україні на сучасному етапі.
21. Вільні економічні зони та їх роль у розвитку національних економік.
22. Вплив глобалізаційних процесів на економіку України.
23. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку.
24. Вплив зовнішньої міграції на соціально-економічний розвиток України.
25. Вплив монетарної політики на розвиток економіки України.
26. Вплив фіскальної політики на розвиток економіки України.
27. Встановлення рівноваги на грошовому ринку.
28. Втрати від безробіття, його причини та види.

29. Грошова система та її структура.
30. Грошово-кредитне регулювання економіки України.
31. Державна власність, її роль і місце в ринковій економіці.
32. Державна підтримка малого бізнесу: світовий досвід і Україна.
33. Державне регулювання банківської діяльності в Україні.
34. Державний бюджет в структурі державних фінансів.
35. Державний кредит та основні напрями розв'язання боргової проблеми.
36. Динаміка і зміни структури суспільного продукту України на сучасному етапі.
37. Динаміка сукупної пропозиції в Україні.
38. Диференціація доходів населення України на сучасному етапі.
39. Дослідження факторів економічного зростання в Україні.
40. Еволюція міжнародної валютної системи.
41. Економічна нерівність і соціальна політика держави в ринковій економіці.
42. Економічна суть, функції та структура фінансів населення.
43. Економічні аспекти глобальних проблем людства.
44. Економічні системи як спосіб організації національної економіки.
45. Ефективність національної економіки України.
46. Єврорегіони в структурі міжнародних економічних відносин.
47. Забруднення навколишнього середовища і конфлікт прав власності.
48. Загальна рівновага конкурентних ринків.
49. Зайнятість і формування ринку праці в Україні.
50. Заробітна плата, її суть та організація в ринковій економіці.
51. Зовнішня і внутрішня конвертованість гривні і проблеми стабільності валютного курсу.
52. Зовнішня торгівля України: показники, стан, перспективи розвитку.
53. Зовнішньоекономічна позиція України та її роль в забезпеченні національної економічної рівноваги.
54. Зовнішньоекономічні зв'язки Закарпаття.
55. Інвестиції у вдосконалення виробництва в ринковій економіці
56. Інвестиційна політика в період переходу до ринкової економіки.
57. Інвестиційний капітал та фактори, які його визначають.
58. Інвестиційний ринок України: стан, проблеми, перспективи.
59. Інституційна структура бізнесу.
60. Інтеграція України в ЄС: проблеми та перспективи.
61. Інтенсифікація сільського господарства і агропромислова інтеграція.
62. Інфляція попиту та витрат в Україні.
63. Інфляція, її суть, причини та наслідки.
64. Інфляція, її функціонування та взаємодія з безробіттям.

65.	Конкуренція і її місце в ринковій економіці.
66.	Конкуренція і монополія у ринковій економіці.
67.	Країни, що розвиваються, у світовому господарстві.
68.	Кредитна система України: стан, проблеми, перспективи.
69.	Кредитно-грошова політика центрального банку.
70.	Криза і оновлення фінансової системи України.
71.	Макроекономічна нестабільність: безробіття, інфляція.
72.	Макроекономічна політика держави в умовах економічної кризи.
73.	Макроекономічна рівновага та економічна стабільність в Україні.
74.	Макроекономічний аналіз структури зайнятості.
75.	Малий бізнес в Україні: проблеми, перспективи розвитку.
76.	Міжнародна торгівля: порівняльні переваги і протекціонізм.
77.	Монополія і державна політика.
78.	Народонаселення та суспільний розвиток.
79.	Наслідки інфляції та її державне регулювання.
80.	Науково-технічний прогрес та економічне зростання.
81.	Національна валюта та забезпечення її конвертованості.
82.	Національний дохід, його розподіл і перерозподіл.
83.	Національний механізм регулювання зовнішньої торгівлі та його структура..
84.	Необхідність, суть і функції кредиту в ринковій економіці.
85.	Нерівність доходів: причини і наслідки.
86.	Обмеженість ринкового механізму та необхідність державного регулювання економіки.
87.	Організаційно-економічні форми приватизації власності в Україні.
88.	Основні види зовнішньоторговельної політики.
89.	Основні види стабілізаційної політики держави.
90.	Основні напрямки і засоби подолання інфляції.
91.	Особливості аграрної політики в Україні на сучасному етапі.
92.	Особливості грошово-кредитного регулювання економіки в перехідних економіках.
93.	Особливості державного антициклічного регулювання економіки.
94.	Особливості економіки перехідного періоду.
95.	Особливості економічних циклів у сучасній ринковій системі.
96.	Особливості економічного зростання в Україні на рубежі XX та XXI століть.
97.	Особливості формування та використання державних фінансів на сучасному етапі.
98.	Підприємницький ризик, його види, оцінка факторів та способи мінімізації ризику.
99.	Податкова система України та шляхи її вдосконалення.
100.	Порівняльний аналіз класичної та кейнсіанської теорії зайнятості.
101.	Порівняльний аналіз монетарної та фіскальної політик.

102. Прибуток, його розподіл та використання.
103. Природа сучасних грошей.
104. Природокористування в умовах формування ринкових відносин.
105. Проблеми оптимізації структури власності в перехідній економіці.
106. Продуктивні сили суспільства та їх структура.
107. Продуктивність праці та шляхи її підвищення.
108. Процентна ставка як ціна грошей.
109. Реклама як засіб конкурентної боротьби.
110. Ринкова економіка: переваги та недоліки.
111. Ринковий попит і пропозиція та ринкова рівновага.
112. Ринок капіталу, його стан та особливості в перехідних економіках.
113. Ринок праці в Україні: стан, проблеми та шляхи їх вирішення.
114. Розвиток профспілкового руху в Україні.
115. Розвиток рекреаційної структури Закарпаття: проблеми і перспективи.
116. Розвиток фермерських господарств у Закарпатті.
117. Розподіл доходів, економічна нерівність та її обмеження.
118. Розподіл національного доходу і формування доходів населення
119. Роль науково-технічного прогресу в підвищенні ефективності виробництва.
120. Роль фінансів і кредиту в умовах формування ринкового середовища.
121. Світовий ринок праці та місце в ньому України.
122. Світовий ринок, його структура і функції.
123. Собівартість: види, структура та шляхи зниження.
124. Соціальний захист населення в ринковій економіці.
125. Соціальний захист населення в умовах ринкової економіки.
126. Специфіка функціонування аграрної сфери виробництва.
127. Споживання, заощадження та інвестиції і їх вплив на рівень національного виробництва.
128. Споживчі витрати в структурі сукупних видатків.
129. Стабілізаційна політика держави в перехідних економіках та її вдосконалення.
130. Структура витрат та їх трансформація в перехідній економіці.
131. Структура відносин власності в перехідних економіках.
132. Структура і принципи організації соціального ринкового господарства.
133. Структурні зміни доходів населення України в перехідний період.
134. Сукупний попит - сукупна пропозиція як складові економічної рівноваги.
135. Суть бюджетної політики та основні напрямки її вдосконалення в Україні на сучасному етапі.
136. Суть і роль фінансів в ринковій економіці.
137. Суть і структура банківської системи України.

138. Суть, види та соціально-економічні наслідки інфляції.
139. Суть, структура та типи грошових систем.
140. Сучасна світова грошово-кредитна система та механізми її функціонування.
141. Сучасна світова економічна криза і її вплив на економіку України.
142. Сучасні тенденції в структурі товарообігу в перехідний період.
143. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України.
144. Сучасні тенденції розвитку ринку праці в Україні.
145. Сучасні форми конкурентної боротьби. Нецінова конкуренція.
146. Сучасні форми кредитування та забезпечення поверненості кредитів.
147. Теоретичні питання розвитку орендних відносин.
148. Теорія споживчої поведінки.
149. Тіньова економіка в Україні.
150. Товарні біржі, їх роль і місце в системі ринкових відносин.
151. Торговий та платіжний баланс країни: суть, проблеми, методи регулювання.
152. Трудові ресурси України та ефективність їх використання.
153. Фінанси підприємства в умовах становлення ринкової економіки.
154. Фінансова система, її суть, функції та процес становлення в Україні.
155. Фіскальна політика в структурі державного регулювання.
156. Фондовий ринок та його регулювання.
157. Циклічність як форма економічного розвитку.
158. Ціна ринкової рівноваги та наслідки її порушення.
159. Шляхи вдосконалення кредитної системи в Україні.
160. Шляхи економічного зростання в Україні.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». URL: <https://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf> (дата звернення; 05.02.2025).
2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf (дата звернення; 05.02.2025).
3. Кубіній Н.Ю., Данайканич О.В., Кубіній В.В. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка*. 2020. Випу.1 (55). С. 97–102.
4. Кубіній, Н., Маргітич, В., & Кубіній, В. Продуктивність праці в інтенціональній економіці. *Економіка та суспільство*. 2022. (43). [Електроний ресурс] URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-81> (дата звернення: 05.02.2024).
5. Мікловда В. П., Кубіній Н. Ю., Мошак С. М. Рейтинг конкурентоспроможності України за критерієм ефективності праці. *Демографія та соціальна економіка*. 2015. № 3. С. 199–208.
6. ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf> (дата звернення; 05.02.2025).
7. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Liga. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141556?an=1> (дата звернення; 05.02.2025).

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У
СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [6]

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т. С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.
Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.

Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	1. зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ;

	ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Прокопенко І. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. показч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	
Частина видання: книги	1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60-річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей І Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.

	3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонок. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

**Показники ефективності використання персоналу ПрАТ
«Ужгородська швейна фабрика» за 2014-2016рр.**

Назва показника	Період			Абсолютне відхилення (+/-)		Відносне відхилення (%)	
	2014	2015	2016	2015 до 2014	2016 до 2015	2015 до 2014	2016 до 2015
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	21007	32322	49463	11315	17141	153,86	153,03
Середньооблікова чисельність працівників на кінець року, осіб	281	261	278	-20	17	92,88	106,51
Фонд робочого часу, люд/год	439876	412568	439440,2	-27308	26872,24	93,79	106,51
Середньорічна продуктивність праці 1 працівника, грн	74758	123839,08	177924,4	49081,08	54085,38	165,65	143,67
Фонд оплати праці, тис. грн.	5096,3	6658,3	10994,1	1562	4335,8	130,65	165,12
Середньорічна заробітна плата, грн	18136,29	25510,73	39548,2	7374,44	14037,47	140,66	155,03

Джерело: Розраховано на основі додатків ... або інших джерел. Потрібно вказати номер додатка або джерела у списку використаної літератури.

Приклад оформлення рисунків

Рис. 2.1 Матеріально-технічні фактори продуктивності [21, с. 56]